

[B] **EEN VERJAARDAGSFEEST ZONDER DE JARIGE.
VEERTIG JAAR VLAAMS PARLEMENT**

Op 7 december 1971 werd de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap, de voorloper van het Vlaams Parlement, officieel ingehuldigd. Huidig parlementsvoorzitter Jan Peumans wilde die verjaardag niet ongemerkt voorbij laten gaan en vroeg een equipe onder leiding van historicus Mark Van den Wijngaert een geschiedenis te schrijven. Hoewel Peumans zijn woord vooraf veelbetekenend dagtekent met 7 december 2011 – op de kop af veertig jaar na die historische eerste zitting – is het geen geschiedenis van het Vlaams Parlement geworden. Ten eerste – en dat is zeker lovenswaardig – heeft de samensteller ervoor gekozen om ook over het muurtje te kijken hoe het eraan toegaat bij de Franstalige burens. Ten tweede – en dat is vreemder – valt de jarige zelf nauwelijks te bespeuren in zijn eigen huldebundel. Wel lezen we in verschillende bijdragen dat het parlement maar een tweederangsrol speelt in de schaduw van de regering en de administratie. Daardoor is deze bundel een geschiedenis geworden van *40 jaar beleidsvorming in gemeenschappen en gewesten (1971-2011)*, zoals de ondertitel luidt.

De rode draad in dit boek is de vraag “hoe de twee grote taalgemeenschappen in de afgelopen veertig jaar hun toenemende regionale autonomie op verschillende bevoegdheidsdomeinen hebben aangewend”. Om het geheel behapbaar te houden, heeft de samensteller vijf domeinen geselecteerd: cultuur en onderwijs als gemeenschapsmateries, binnenlandse (administratieve) politiek en economie als gewestmateries, en buitenlandse aangelegenheden als een bevoegdheid van beide. Omdat deze bundel expliciet Vlaanderen en Franstalig België wil vergelijken, heeft Van den Wijngaert een ploeg van Vlaamse en Franstalige academici om zich heen verzameld. Duitstalig België valt hierdoor – zoals zo vaak – uit de boot, maar aangezien dit boek van conceptie tot druk tot stand kwam in amper een jaar tijd is dat een begrijpelijke beperking.

De ruggengraat van de bundel bestaat uit acht artikelen over de vijf geselecteerde bevoegdheidsdomeinen. Acht, omdat – om niet nader genoemde redenen – de delen over administratieve politiek en

buitenlandse aangelegenheden geschreven zijn door tweetalige auteursteams (twee hoofdstukken), terwijl cultuur, onderwijs en economie telkens uitgesplitst zijn in een aparte bijdrage over Vlaanderen en een aparte bijdrage over de Franstalige tegenhanger (zes hoofdstukken). Deze acht hoofdstukken zijn aangevuld met een inleidend overzicht van de staatshervorming en een epiloog, beide geschreven door Van den Wijngaert.

De boutade wil dat feestbundels zelden een feest zijn om te lezen en dat niet elke gelegenheid vraagt om een gelegenheidsalbum. Geldt dat ook voor dit boek? Bijna eigen aan het genre van de verzamelbundel is de soms ongelijke kwaliteit van de bijdragen. Ook deze bundel heeft zijn zwakke momenten – waarover verder meer. Bovendien is staatshervorming taaië materie. De cruciale vraag is echter of deze bundel zijn eigen doelstellingen waarmaakt, met name een goede geschiedenis te schrijven van veertig jaar beleidsvorming in gemeenschappen en gewesten én dat te doen in onderlinge vergelijking tussen Vlaanderen en Franstalig België. Die eerste ambitie lijkt me geslaagd, de tweede niet.

Vrijwel alle hoofdstukken bieden een redelijk tot excellent overzicht van de ontwikkeling binnen hun beleidsdomein en van de historische context waarbinnen dat gebeurde. Vooral de voortreffelijke

bijdrage van Dirk Luyten over het Vlaamse economische beleid springt eruit. Hij is overigens de enige auteur die de jarige nadrukkelijk in het spotlicht plaatst en nagaat hoe het Vlaams parlement “zich een eigen plaats heeft verworven in de economische politiek, een terrein dat al door anderen was bezet [met name door de Vlaamse regering, sociaaleconomische overlegorganen en Europese regelgevers], en hoe het parlement er al dan niet in geslaagd is een eigen stempel te drukken door gebruik te maken van bepaalde parlementaire prerogatieven of door rechtstreeks de band te leggen met de burger”.

Het hoofdstuk van Jean-Marie Klinkenberg en Philippe Destatte over culturele autonomie in Wallonië en Franstalig Brussel is *the odd one out*. Het is een filosofisch getint essay, onder meer over de betekenis van de begrippen “Franstalige cultuur”, “identiteit” en “belgitude”. De auteurs zijn soms moeilijk te volgen in hun bevlogen opvattingen, bijvoorbeeld waar ze het federaliseringsproces in België koppelen aan de westerse tijdgeest van de jaren 1970 en 1980: “In de jaren zeventig kantelt het hele universum. [...] En de disciplines filosofie, geschiedenis en economie [...] slaagden er niet in om de nieuwe fenomenen te verhelleren. Maar je moet de stilte doorbreken als er naar de betekenis (van het geheel) wordt gevraagd. De onbeduidendheid van

Het Vlaams Parlement in september 2011.

het bestaan wordt in de jaren tachtig gecompenseerd door een exclusieve focus op het ik. De eigen tijd komt opnieuw aan bod. De verleden tijd wordt wegens zijn onrustwekkend relativiseringsvermogen achterwege gelaten.” Deze redeneertrant domineert het gros van de bijdrage. Slechts twee van de drieëntwintig bladzijden zijn effectief gewijd aan de cultuurpolitiek van de Franstalige gemeenschap. Hierdoor valt dit hoofdstuk nauwelijks te vergelijken met Michiel Elsts (legalistische en weinig historiserende) ‘Schets van veertig jaar Vlaamse cultuurwetgeving’. En dit brengt mij bij het probleem van de vergelijkbaarheid.

Volgens de achterflap is dit boek een “vergelijkende beleidsgeschiedenis” die geschreven is in “voortdurende kruisbestuiving” tussen Vlaamse en Franstalige auteurs. Dat kan alleen maar toegejuicht worden, want er is “weinig vergelijkende informatie te vinden over de manier waarop de gemeenschappen, gewesten en lokale besturen zich [...] (autonoom) ontwikkelden”. Het is dan ook jammer dat slechts twee hoofdstukken geschreven zijn door Vlaams-Franstalige auteursteams. De bijdrage van Hugues Renard, Joost Vaesen, Pierre Verjans en Joris Voets over de administratieve politiek is zonder meer vergelijkend. Het hoofdstuk van David Crikemans en Catherine Lanneau over het buitenlandse beleid is dat echter niet. Het zijn twee aparte artikelen die onder één titel samengebracht zijn. Bovendien eindigt dit hoofdstuk zeer abrupt door het ontbreken van een vergelijkend besluit. Dit is symptomatisch voor de hele bundel. We krijgen losse juxtaposities te lezen over Vlaanderen en Franstalig België, zonder al te veel aandacht voor expliciete vergelijking noch voor wederzijdse beïnvloeding. De samensteller had hier nauwer op moeten toezien.

Kortom, dit is een basiswerk voor wie zich wil inlezen in de communautaire evolutie van enkele belangrijke beleidsdomeinen, maar als vergelijkende geschiedenis schiet het tekort.

MAARTEN VAN GINDERACHTER

MARK VAN DEN WIJNGAERT (RED.), *Van een unitair naar een federaal België. 40 jaar beleidsvorming in gemeenschappen en gewesten (1971-2011)*, Academic & Scientific Publishers (ASP), Brussel, 2011, 240 p.